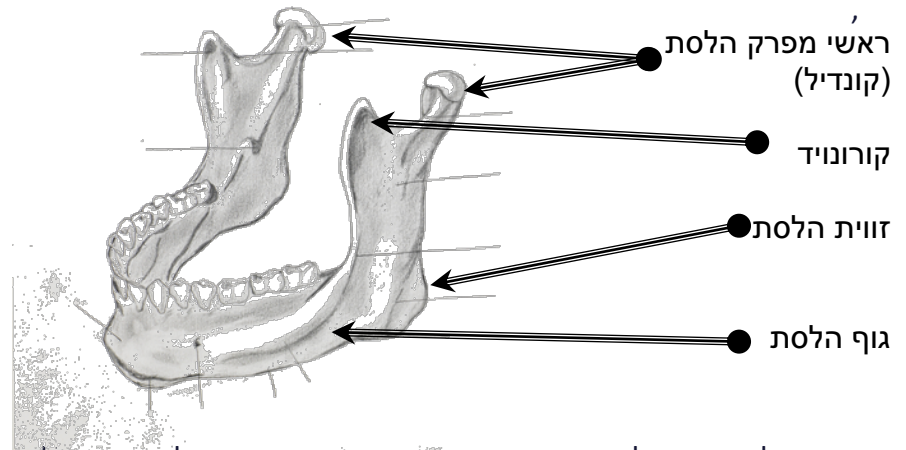

דף מידע והנחיות למטופל/ת

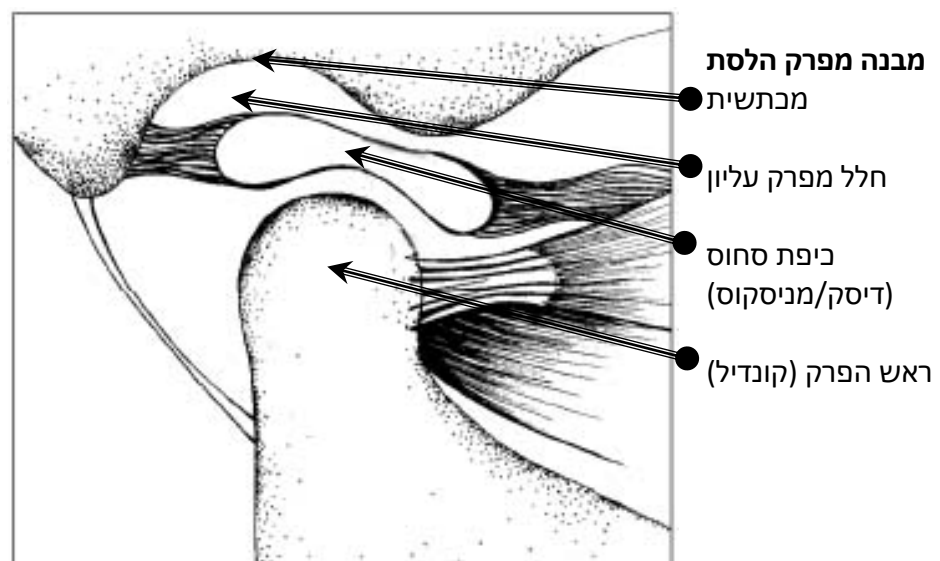
מפרק הלסת: מצבים שונים של הפרעות פנימיות

הפרעות מפרק הלסת (TMJ)

לסת התחתונה של אדם בנויה בצורה ייחודית. אין עוד מפרק בגוף שדומה לו. ראשית מדובר בשני מפרקים (ימין ושמאל) המחוברים יחד באופן קבוע על ידי הלסת התחתונה. לא ניתן להפעיל מפרק בצד אחד ללא השפעה בעוברת לצד השני ראו תסריט.

שנית כל מפרק בעל כיפת סחוס שנועה יחד עם ראש פרק הלסת. בכך ללסת התחתונה יכולת לפתיחה כפולה : סיבוב (כמו ציר) וגלישה כאשר ראש הפרק (הקונדיל) והכיפה (דיסק או מניסקוס) נעים יחד קדימה ומאפשרים פתיחת פה גדולה. ושלישית מבנה זה מאפשר ללסת תנועות לכל כיוון כולל מצד לצד המאפשרים לדוגמא טחיבה של אוכל. ראו תסריט:

דף מידע והנחיות למטופל/ת

מפרק הלסת: מצבים שונים של הפרעות פנימיות

זוג המפרקים לרוב פועלים בהרמוניה, אבל גם במפרק הלסת מתעוררות מעת לעת בעיות שונות, שניתן וחיוני לטפל בהן. הבעיות הינם ייחודיות בעקבות אותם המאפיינים שתוארו מעלה.

סימנים במפרק הלסת שדורשים בדיקה

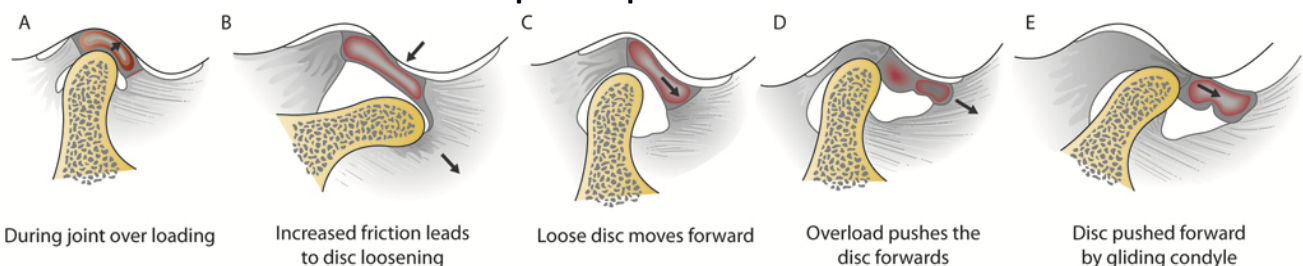
1. רעשים

- א. דומים לקליק: קליק ממפרק הלסת מאוד שכיח – כ-30% מהאוכלוסיה בעלי קליק באחד המפרקים ה-TMJ. חשוב לציין שמאלו כ-95% מאותם מפרקים עם קליק אין צורך בטיפול.
- ב. כאשר הקליק הינו חזק והלסת "נתפסת" או ה"קליק" מלווה בכאב ו/או מגבלה בפתיחה או תנועות הלסת חשוב לגשת לקבלת אבחנה ולבדוק אם נחוץ גם טיפול.
- ג. מחוספסים, דומים ל"חול" או "הליכה על שלג": אלו מצביעים על דלקת מפרקים ויש צורך לגשת לאבחון. לא תמיד יש צורך בטיפול.
2. כאב מאחד או שני המפרקים (מרגישים אותם בקרבת האוזן) במהלך דיבור או אכילה? מדובר בסימפטום העלול להעיד על בעיה במפרק הלסת.
3. הפרעות בתנועות הלסת, נעילת הלסת או פתיחת יתר של הלסת שגורמת לאי יכולת לסגור את הפה.

מהם הגורמים לבעיות במפרק הלסת?

אין לרפואה עדיין את הסיבות המדויקות ליצירת ההפרעות המתוארות. מספר גורמים כגון חבלה ועומס יתר ידועים כסיבות מובהקות. חבלה יכולה לפגוע במבנה אחד או יותר מחלקי המפרק. כתוצאה הצטברות של נוזלי דלקתי במפרק: הנוזלים הכלואים גורמים לתגובה דלקתית נוספת עם אפשרות להגבלה בתנועה, כאב ורעשים.

שלבים בהפרעת מיקום הדיסק

סיבה נוספת על פי מחקרים היא פגיעה במערכת הסיכה של ה-TMJ. כתוצאה אין מעבר מסונכרן ותקין של הדיסק עם הקונדיל. בנוכחות כרונית של מצב זה מתרחשת התרופפות הרצועות שמחזיקות את הדיסק אשר עובר לעמדה לא תקינה שלוב כולל מנח קדמית יותר. במצבים מסויימים הדיסק הפגוע לא מסוכל לנוע ויכול להוות מכשול שאינו מאפשר ללסת לנועה קדימה..

דף מידע והנחיות למטופל/ת

מפרק הלסת: מצבים שונים של הפרעות פנימיות

כיצד ניתן לאבחן ולטפל בבעיות במפרק הלסת?

האבחון מתבסס בראש ובראשונה על ההיסטוריה הרפואית של המטופל, הבדיקה הגופנית והדמייה. שימוש ב-MRI או CT של מפרקי נעשה על פי הצורך.

מהו הטיפול בכאב במפרק הלסת? בשלב ראשון הגישה הינה שמרנית תוך שימוש ב"מנוחה" (כלכלה רכה) יחד עם פיזיותרפיה, תרופות נגד דלקת וכאב, ולעיתים סד לשיניים עשוי מאקריל.

במקרים מסויימים הרופא יכול להחליט להוסיף שטיפת מפרק לוודא שהמפרק הינו נקי מנוזלים דלקתיים או אם דרכי הטיפול השמרניים אינן מקלות.

כיצד מתבצעות הפעולות במפרק הלסת?

תחת הרדמה מקומית, בד"כ מלווה עם טשטוש, מוחדרות שתי מחטים (מזריקה ומנקזת) לחלל העליון של המפרק ונוזל סטרילי מוזרם. השטיפה זו מתבצעת כפעולת מרפאה. שטיפת המפרק (ארתרוצנטזיס, Arthrocentesis) מתבצעת עם מים פיזיולוגיים סטרילים, שתפקידם לנקות את המפרק מתוצרים מזיקים שונים שהצטברו, כגון: תוצרי דלקת, נוזלים, הידבקויות קטנות וכו'. בנוסף לשטיפה מתבצעת פעולה אנדוסקופית (ארטרוסקופיה, Arthroscopy), במהלכה מכניסים למפרק גם מצלמה זעירה. פעולה זו מאפשר לקבל תמונה יותר מדויקת של מה שמתחולל בתוך המפרק (מצלמה, בנוסף למחט הניקוז ולמחט השטיפה). בסוף הפעולה ועל פי מה שסוכם איתך הרופא יכול להזריק חומר נוגד דלקת (סטרואידים) או חומר סיכה (חומצה היאלורונית)

השטיפה עצמה נחשבת הליך פשוט יחסית. בהתאם, גם תהליך ההחלמה מהיר: מספר ימים לאחר השטיפה, יש נפיחות קלה באזור: מקורה בחלק מנוזל השטיפה שהצטבר ברקמות וטרם נספג. חשוב מאוד לבצע פיזיותרפיה, שהנוזלים יספגו והנפיחות תרד. כמובן שתנועתיות של המפרק הינו חלק חשוב בתהליך ההבראה – לכן פיזיותרפיה בעלת חשיבות עליונה. המטרה העיקרית של השטיפה היא לטפל בכאב ולמנוע נעילות חוזרות של מפרק הלסת וברוב המקרים יש שיפור בפרמטרים אלו.

דף מידע והנחיות למטופל/ת

מפרק הלסת: מצבים שונים של הפרעות פנימיות

